

OMBUDSMANKA UPOZORŇUJE MINISTRA ZDRAVOTNÍCTVA NA DODRŽIAVANIE PRÁV POČAS PÔRODOV

(Bratislava, 1. apríla) Verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová** sa obrátila na ministra zdravotníctva v súvislosti s obmedzovaním práv rodiacich žien počas pandémie nového koronavírusu. Zároveň mu poskytla prehľad odporúčaní v oblasti zdravotníctva, ktoré rezortu v minulosti navrhovala.

„Považujem za nevyhnutné, aby zdravotnícke zariadenia pri poskytovaní pôrodnej starostlivosti počas pandémie COVID-19 uplatňovali jednotné štandardy a postupy vychádzajúce z najnovších vedeckých a lekárskech poznatkov garantujúcich rešpektovanie základných ľudských práv a slobôd,“ uviedla verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

Z medializovaných informácií aj zo správ od mimovládnych organizácií vyplýva, že niektoré pôrodnice na Slovensku obmedzili **právo rodičiek na sprevádzajúcu osobu pri pôrode** v čase pandémie. Zároveň niektoré zdravotnícke zariadenia odopierajú ženám možnosť adekvátneho tíšenia bolesti prostredníctvom **epidurálnej analgézie**, prípadne nariaďujú vykonávanie **cisárskych rezov, kliešťových pôrodov**, či **oddeľovanie žien od novorodencov bez riadnej medicínskej indikácie**.

Ombudsmanka podotkla, že takýto zásah aj v čase epidémie a núdzového stavu však môže byť vykonaný iba v prípade, ak sleduje legitímny cieľ, je nevyhnutný a realizovaný primeraným spôsobom.

Pre obmedzenie práva rodičiek na sprevádzajúcu osobu počas pandémie sa rozhodli niektoré zdravotnícke zariadenia svojvoľne bez plošného odporúčania zo strany ministra zdravotníctva alebo hlavného hygienika.

Ombudsmanka poukázala na rozpor s odporúčaniami WHO aj výzvou OSN

Verejná ochrankyňa práv sa v liste ministrovi odvolala na stanovisko Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) k pôrodnickej starostlivosti v čase epidémie, podľa ktorého majú všetky tehotné ženy, vrátane žien s pozitívnym testom alebo podozrením na COVID-19, právo na kvalitnú zdravotnú starostlivosť pred pôrodom, počas neho a po ňom. Toto právo zahŕňa aj prítomnosť sprevádzajúcej osoby počas pôrodu podľa výberu ženy. Verejná ochrankyňa práv pri svojom stanovisku zároveň vychádza zo správy osobitnej spravodajkyne OSN proti násiliu páchaného na ženách, ktorá vyzvala štáty, aby garantovali právo žien na sprevádzajúcu osobu pri pôrode.

V súvislosti s odopieraním epidurálnej analgézy poukázala na tvrdenie osobitného spravodajcu OSN pre násilie a iné kruté, neludské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, že nezabezpečenie prístupu k medikamentom na úľavu od bolesti ohrozuje základné právo na zdravie a ochranu pred krutým, neludským a ponižujúcim zaobchádzaním.

Opatrenia musia zabezpečiť starostlivosť rešpektujúcu ľudské práva

Ombudsmanka preto ministromi odporučila, aby prijal adekvátne opatrenia, ktoré zabezpečia všetkým ženám právo na kvalitnú zdravotnú starostlivosť rešpektujúcu základné práva a slobody, vrátane práva rodičky na sprevádzajúcu osobu počas pôrodu vo všetkých zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich pôrodnú starostlivosť počas pandémie COVID-19.

V liste upozornila ministra aj na problémy spojené s pôrodnickou starostlivosťou ešte pred šírením nákazy. Potrebné je podľa nej zamerať sa na odstránenie systémových porušení práv a slobôd. Ide napríklad o rutinný nástih hrádze či šitie pôrodných poranení bez anestézie. Ministromi preto navrhla, aby inicioval prijatie štandardov pôrodnej starostlivosti, ktoré by reflektovali medzinárodne uznávané štandardy pôrodnej starostlivosti.

Ombudsmanka poukázala aj na ďalšie opatrenia v zdravotníctva, ktoré rezortu v minulosti navrhovala

Verejná ochrankyňa práv okrem pôrodnickej starostlivosti upozornila aj na ďalšie problémy týkajúce sa porušovania práv.

Ministra zdravotníctva napríklad informovala o problematickom **poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre transrodové osoby v súvislosti s procesom prepisu ich rodu**. Aktuálne je tento proces podmienený nútenou sterilizáciou, čo nie je v súlade ľudskoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky. Preto ho požiadala, aby inicioval zmenu právnej úpravy rešpektujúcej právo transrodových osôb na ľudskú dôstojnosť a na súkromný život.

Ombudsmanka ministra upozornila aj na **chýbajúce štandardy pri používaní elektrokonvulzívnej liečby**. Terapeutické štandardy by podľa nej mali odzrkadľovať najaktuálnejšie medicínske poznatky a odporúčania pri rešpektovaní základných práv a slobôd pacientov.